

Катерина СВІТЛИЧНА,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 035 «Філологія»,
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
Науковий керівник: Тетяна КУШНІРОВА,
доктор філологічних наук, професор, професор кафедри германської
філології та перекладу,
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНИХ АБРЕВІАТУР У НАУКОВО-ТЕХНІЧНОМУ ТЕКСТІ

Наша доба – це час активної аббревіації. Сучасна мовна ситуація характеризується прагненням до використання аббревіатур у всіх галузях словесності. Утворення нових аббревіатур в англійській мові стало сталим явищем, яке все більше розвивається й удосконалюється. Кількість аббревіатур усіх типів зростає, що помічено багатьма дослідниками. Безсумнівно, роль аббревіації в мовній свідомості сучасного суспільства є надзвичайно важливою, саме тому варто говорити про майбутнє цього способу словотворення. За умов світової глобалізації швидко розвиваються та поширюються аббревіатури різних галузей науково-технічної літератури.

Аббревіації як структурні одиниці терміносистеми певної галузі, як і всі інші мовні універсали, важко піддаються дефінуванню. Через складність та дискусійність такого завдання в лінгвістиці існує чимало найрізноманітніших спроб визначення термінів. Дослідники визначають термін як “слово чи словосполучення спеціальної (наукової, технічної і т.п.) мови, яке створене, отримане чи запозичене для точного вираження спеціальних понять і позначення спеціальних предметів” [1, с. 95–96]. В. І. Карабан визначає термін як мовний знак, що репрезентує поняття спеціальної, професійної галузі науки або техніки. Він зазначає, що науково-технічні терміни становлять суттєву складову науково технічних текстів [2, с. 315].

Як економні засоби мови, аббревіатури є звичайними явищами в англійській мові. Аббревіація виконує специфічні, характерні лише для неї завдання - значною мірою розширює дериваційні можливості лексики, і в цьому її цінність. Відмова від використання аббревіатур привела б до непомірного розростання текстів. Майже в усіх європейських мовах є різноманітні аббревіатури, але особливо багата на них сучасна англійська мова. Кількість аббревіатур, що входять до термінологічних словників, сягає десятків тисяч.

Аббревіатурою зазвичай називають процес створення слова з перших літер чи складів компонентів фрази чи складного слова [2, с. 65]. Ці мовні одиниці також поділяються на декілька типів. Найбільш вживаними є ініціалізми та акроніми.

Ініціалізми є записом поняття першими літерами слів, з яких воно складається: CPA (Cost Per Action or Acquisition) – вартість цільової дії, CPC (Cost Per Click) – вартість за клік, CPE (Cost Per Engagement) – вартість залучення, CPI (Cost Per Impression) – вартість перегляду, CPM (Cost Per Thousand Impressions) – вартість тисячі переглядів, CR (Conversion Rate) – конверсія.

Аббревіатури досить часто використовуються для запису назв установ, організацій, тощо: IAB (Interactive Advertising Bureau) – Бюро Інтерактивної Реклами, IMF (International Monetary Fund) – Міжнародний валютний фонд, EFTA – (European Free Trade Association) – Європейська асоціація вільної торгівлі, AGSB (American Graduate School of Business) – Американська вища школа бізнесу, BHMS (Business & Hotel Management School) – Школа готельно-ресторанного бізнесу.

Акроніми досить часто зустрічаються у назвах відомих фірм та організацій: LEGO – Leg Godt (з данського «добре грати»), Intel – Integrated Electronics («інтегральна електроніка»), FIAT – Fabbrica Italiana Automobili Torino («італійська автомобільна фабрика Турина»), IKEA – (Ingvar Kamprad

Elmtaryd Agunnaryd (ім'я та прізвище засновника, а також назва ферми і селища, де він народився).

З кожним роком виникає все більше скорочених терміноодиниць, які виконують функцію заміщення і конкретизації. У науково-технічній галузі аббревіатури сприяють усуненню розпливчатості, багатозначності, смислової надмірності, а також інших недоліків, притаманних складним термінам. Таким чином, аббревіатури пронизують усі шари лексики англійської мови. Вони підвищують ефективність комунікації, відображають тенденцію до економії мовних зусиль і раціоналізації мови, поповнюють і збагачують його словниковий склад, роблять його цікавим та різноманітним.

Явище аббревіатур та скорочень у науково-технічній літературі значною мірою ускладнюють роботу перекладача, хоча скорочення забезпечують лаконічність науково-технічним текстам, що є бажаним для такого стилю. Звісно ж, аббревіатури можуть перекладатися по-різному у різних сферах функціонування. Головним помічником професіоналу для перекладу багатозначних та незрозумілих скорочень є контекст, правильне розуміння якого забезпечить адекватний переклад вищезазначених лексичних одиниць. Тому слід уважніше добирати еквівалент, використовуючи контекст.

Список використаних джерел:

1. Волосовець А. М. Структурно-семантичні характеристики аббревіатур науково-технічної літератури. *Перекладацькі інновації: матеріали IX Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції*. Суми, 2019. С.143-145.
2. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури: [у 2-х ч.]. Вінниця : Нова Книга, 2001. Ч. II. 302 с.
3. Скороходько Е. Ф. Структура багатокомпонентних англомовних термінів. *Теоретична та прикладна лінгвістика : Зб. наук. праць*. К., 2004. Випуск 2. С. 116–127.